

dr hab. Marek Stefański prof. WSB Gdańsk
Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku
Katedra Nauk o Bezpieczeństwie

Słupsk dn. 14. 10. 2019 rok

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr. Tomasza Michułki

pt.:

**HISTORIA I ROZWÓJ IDEI *COMMUNITY POLICING* W POLSCE NA
PRZYKŁADZIE GARNIZONU MAZOWIECKIEGO**

przygotowanej pod kierunkiem naukowym: Dr. hab. Andrzeja Urbana

Prof. WSPol.

Promotor pomocniczy: dr Justyna Jurczak

1. Ocena wstępna dysertacji

Podstawą napisania recenzji jest Uchwała nr 95/2019 Rady Wydziału Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie z dnia 17 września 2019 roku w sprawie powołania recenzentów w przewodzie doktorskim Pana mgr. Tomasza Michułki. W związku z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku.

Dysertacja odnosząca się do idei *community policing* daje perspektywę kształtowania bezpieczeństwa poprzez poprawę:

- jakości życia w społecznościach lokalnych,
- synergię pomiędzy Policją a społeczeństwem i odwrotnie,
- współpracę administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz podmiotów pozarządowych,
- inicjowania kreatywności społeczności lokalnych oraz obywatelskich.

Dlatego dysertacja zasługuje na szczególną uwagę i praktyczne wykorzystanie w działaniach Policji na rzecz kształtowania jakości bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych.

Jako główny problem badawczy rozprawy przyjęto pytanie:

Jak rozwija się idea *community policing* w Polsce oraz na jakim etapie znajduje się obecnie rozwój tej idei. W jakim zakresie — o jakie elementy idea *community policing* powinna zostać uzupełniona, aby zapewnić efektywne funkcjonowanie polskiej Policji w przyszłości?

Natomiast szczegółowymi:

1. *Jakie są czynniki warunkujące rozwój community policing w Polsce?*
2. *Które z krajów zachodnich można uznać za wzorcowe dla polskiej Policji w zakresie rozwoju idei community policing?*
3. *Jaki wpływ na rozwój idei community policing w polskiej Policji miały doświadczenia amerykańskie?*
4. *W jaki sposób są realizowane elementy community policing — partnership, problem solving w działaniach policji garnizonu mazowieckiego?*
5. *Z jakimi partnerami społecznymi obecnie współpracują komendy powiatowe i miejskie Policji garnizonu mazowieckiego?*
6. *Jak są realizowane cechy konstytutywne community policing — konsultacje, adaptacja, mobilizacja, rozwiązywanie problemów?*
7. *W jakim kierunku idea community policing będzie rozwijać się w kolejnych latach w Polsce?*

Główny problem badawczy oraz pytania szczegółowe są właściwie sformułowane.

Kompatybilnie do głównego problemu badawczego sformułowano główną hipotezę badawczą przypuszczając, że: Polska Policja czerpała wzorce z doświadczeń wielu krajów, jednak doświadczenia amerykańskie były najistotniejsze dla implementacji i rozwoju *community policing* w polskiej Policji.

W odniesieniu do pytań szczegółowych sformułowano następujące hipotezy w których przypuszcza się, że:

1. *Doświadczenia amerykańskie w rozwoju community policing były istotniejsze niż doświadczenia innych krajów, w tym krajów europejskich. Mimo dobrych kontaktów i czerpania wzorów szczególnie w latach 90. XX wieku z policji niemieckiej, angielskiej i*

francuskiej w zakresie community policing najistotniejsze dla polskiej Policji były doświadczenia amerykańskie.

2. Partnerstwo jest głównym elementem współpracy pomiędzy Policją a samorządem lokalnym. Rozwiązywaniem problemów głównie zajmuje się Policja, gdyż samorząd lokalny niechętnie włącza się w takie działania.

3. Policja w zakresie zapobiegania przestępczości najczęściej współpracuje z samorządem gminnym.

4. Dwie cechy konstytutywne community policing, najczęściej występujące w ramach współpracy Policji z samorządem, to konsultacje rozumiane jako diagnoza potrzeb oraz adaptacja — zmiana dyslokacji służb w taki sposób, aby zaspokoić lokalne potrzeby.

5. Wspólne rozwiązywanie problemów rozumiane jako usunięcie przyczyn zdarzeń, które stwarzają zagrożenia dla lokalnych społeczności to prawdopodobny kierunek zmian na linii współpracy Policji z samorządem lokalnym. Dysponuje on szerokim spektrum możliwości w zakresie usuwania przyczyn przestępczości, na które Policja nie ma wpływu.

Metodologia badawcza dysertacji została właściwie dobrana do rozwiązania problemu badawczego. Również przeprowadzona procedura w tym metody, techniki oraz narzędzia badawcze są adekwatnie zastosowane do zbadania głównego problemu badawczego.

Natomiast celami szczegółowymi dysertacji jest:

- 1. Określenie czynników wpływających na rozwój idei community policing w Polsce.*
- 2. Identyfikacja zależności między rozwojem idei community policing w polskiej Policji a doświadczeniami policji amerykańskiej.*
- 3. Analiza sposobu realizacji elementów community policing — partnership, problem solving w działaniach policji garnizonu mazowieckiego.*
- 4. Analiza procesów zachodzących przy współpracy komend powiatowych i miejskich Policji garnizonu mazowieckiego z partnerami społecznymi.*
- 5. Diagnoza i ocena cech konstytutywnych idei community policing — konsultacje, adaptacja, mobilizacja, rozwiązywanie problemów w garnizonie mazowieckiej policji (s.10).*

Powyższe cele Autor zrealizował.

Przedmiotem badań Autora jest funkcjonowanie idei *community policing* w Garnizonie Mazowieckim. Bardzo szczegółowo analizuje działania Policji, programów

prewencyjnych, samorządów terytorialnych, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na kształtowanie bezpieczeństwa.

Community policing jest ideą, która określa sposób myślenia prospołecznego. Jest to policyjna koncepcja otwartości i współpracy, w której ani policjant, ani obywatel nie są przeciwnikami, wręcz przeciwnie, mają być partnerami we wspólnym tworzeniu społeczności bez strachu. Ten sposób myślenia wymaga perspektywy przestrzennej i długoterminowej cierpliwości, niekiedy zmiany mentalności, przewartościowania priorytetów w dotychczasowych stereotypowych zachowaniach. Zagadnienia te są przedmiotem zainteresowań Doktoranta.

Autor wskazuje, iż Policja, przedstawiciele społeczności lokalnych, samorząd terytorialny, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty są odpowiedzialne za kształtowanie jakości bezpieczeństwa.

Doktorant w sposób kompetentny i z dużą wiedzą teoretyczną oraz praktyczną swobodnie porusza się w problematyce idei *community policing*.

2. Zawartość rozprawy

Dysertacja Pana mgr. Tomasza Michułki liczy ogółem 204 stron tekstu w tym 24 stron bibliografii z aktami prawnymi, źródłami internetowymi, spisem tabel, wykresów, rysunków, aneksem. Należy z dużym uznaniem odnieść się do zaprezentowanej w pracy aktualnej literatury przedmiotu.

Podstawowy tekst składa się ze spisu treści, wstępu, pięciu rozdziałów oraz zakończenia.

We wstępie Doktorant przedstawia ważność idei *community policing* wskazując, że troską każdej Policji w strukturach demokratycznych jest zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom, ich zadowolenia i wzajemnego zaufania oraz tworzenie wspólnoty zrozumienia ponieważ demokracja i wolność to kształtowanie jakości bezpieczeństwa.

Pierwszy rozdział: *ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE PROWADZONYCH BADAŃ* charakteryzuje procedurę metodologiczną realizowanych badań. Doktorant przedstawia problemy i hipotezy badawcze, cel oraz przedmiot badań a także metody, techniki i narzędzia zastosowane w dysertacji. Założenia metodologiczne zostały właściwie przeprowadzone w rozwiązaniu problemu badawczego.

Rozdział drugi pt.: *ROZWÓJ IDEI COMMUNITY POLICING NA ŚWIECIE I JEJ WPŁYW NA KSZTAŁTOWANIE SIĘ POLSKIEJ POLICJI* jest próbą poszukiwania początku oraz rozwoju idei *community policing* na świecie i jej implementacji w Polsce. Autor charakteryzuje strategię *community policing* w wybranych krajach (w: Wielkiej Brytanii, Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, Australii, Niemiec na przykładzie kraju związkowego Brandenburgia, Polski) zestawienie te pozwoliło na analizę w tym obszarze idei *community policing*. Doktorant umiejętnie dokonał retrospekcji w odniesieniu do początków policji w w/w państwach oraz powstania i realizacji strategii *community policing*.

Następny rozdział: *REALIZACJA ELEMENTÓW COMMUNITY POLICING - PARTNERSHIP, PROBLEM SOLVING* szczegółowo analizuje strategię *community policing*, która wpływa na poczucie bezpieczeństwa obywateli, porządek publiczny, funkcjonowanie Policji i jej uspołecznianie oraz na poziom życia społecznego, począwszy od przestrzennej zabudowy osiedli, a skończywszy na pomocy społecznej. Doktorant rozważa ideę *community policing* w odniesieniu do Garnizonu Mazowieckiego. Jako przykład oddziaływania prewencyjnego przedstawia problem przemocy domowej i jej rozwiązywania w procedurze *Niebieskie Karty* oraz analizuje program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań *Razem bezpiecznie*.

W rozdziale czwartym pt.: *REALIZACJA CECH KONSTITUTYWNYCH COMMUNITY POLICING NA PRZYKŁADZIE GARNIZONU MAZOWIECKIEGO* Autor dokonuje analizy jak idea *community policing* jest realizowana w Garnizonie Mazowieckim. Idea *community policing* jest pomocna Policji w ugruntowaniu mieszkańców osiedli świadomości nieuchronności kary, do ujawniania przestępstw i przestępców poprzez otwartą współpracę ze społeczeństwem. Policja dobrze poinformowana o patologii społecznej, o problemach społeczności lokalnej, w dobrych relacjach z

obywatelem jest bardziej skuteczna w kształtowaniu poczucia bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych.

Rozdział piąty: *PROGNOZOWANIE ROZWOJU IDEI COMMUNITY POLICING W POLSCE* to prognozy rozwoju idei *community policing* w Polsce. Uspołecznianie Policji to proces ustawicznie realizowany w demokratycznej strukturze państwa. W obecnej rzeczywistości coraz większą uwagę zwraca się na postawy oddziaływania prospołecznego, które wpływają na kształtowanie bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych. Potrzeba bezpieczeństwa jest prawem człowieka i dlatego społeczeństwo słusznie domaga się od każdego rządu jego zapewnienia. Strategia *community policing* jest bardzo przydatna w realizacji powyższych idei.

Ocena merytoryczna dysertacji

Doktorant poddał wnikliwej analizie problem badawczy odpowiadając na pytania i weryfikując pozytywnie założone hipotezy. Kompatybilność dobrania metod badawczych do istoty głównego problemu badawczego jest rozstrzygająca we właściwym procesie metodologicznym.

Doktorant korzystał z aktualnych źródeł: literatury przedmiotu, aktów prawnych, bardzo dobrze opracował metodologię, co ma bardzo duże znaczenie w prawidłowym rozwiązaniu problemu badawczego.

W dysertacji znajdują się odpowiedzi na pytania badawcze, są osiągnięte cele pracy oraz zostały właściwie zweryfikowane hipotezy badawcze.

Autor wskazuje w dysertacji, iż potrzebna jest nowa jakość zarządzania Policją, w tym konieczne są odpowiednie przygotowania edukacyjno-szkoleniowe dla policjantów, otwarte i partnerskie relacje ze społecznością lokalną, zaangażowanie administracji terenowej oraz innych podmiotów pozarządowych.

Reasumując dywagacje Autora zmierzają w kierunku kształtowania *partnerstwa zrozumienia*, czyli tworzenie partnerskiej wspólnoty policjanta z obywatelem w społecznościach lokalnych, razem z samorządem terytorialnym i wszystkimi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i porządek publiczny, którym zależy na dobrej jakości życia społecznego.

Rozprawa doktorska pod względem estetycznym zasługuje na duże uznanie.

Doktorant niestety nie ustrzegł się od uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną merytoryczną ocenę dysertacji. W czwartym rozdziale jest podsumowanie rozdziału w pozostałych nie ma. Należałoby napisać podsumowanie na końcu każdego rozdziału lub zrezygnować z podsumowywania rozdziałów. Występują również nieliczne uchybienia redakcyjne.

Wnoszę, aby Doktorant w toku obrony odniósł się do następujących kwestii:

- a) W jakim stopniu strategia *community policing* jest realizowana na terenie całej Polski?
- b) Czy struktura i organizacja Policji jest sprzyjająca realizacji idei *community policing*?
- c) Jakie podmioty powinny uczestniczyć w realizacji wdrażania *community policing* w społecznościach lokalnych?
- d) Jakie mogą wystąpić trudności w implementacji *community policing* w Policji i społecznościach lokalnych?

Pytania odnoszące się do powyższych zagadnień sformułuję podczas obrony pracy doktorskiej.

Reasumując: uznaję dysertację pt.: *HISTORIA I ROZWÓJ IDEI COMMUNITY POLICING W POLSCE NA PRZYKŁADZIE GARNIZONU MAZOWIECKIEGO* za spełniającą wszystkie wymogi formalne i merytoryczne określone w art. 13. ust. 1 ustawy o stopniach naukowych tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku (z późniejszymi zmianami) i wnioskuję o dopuszczenie Pana mgr. Tomasza Michułki do publicznej obrony doktoratu.

dr hab. Marek Stefański prof. WSB Gdańsk

